

/ GRANSKNING

1 min

“Vi har inte kommit så långt” – Trafikverket vet inte hur stora utsläppen blir från våtmarker som dikas ut för bland annat järnvägsbyggen. Foto: SVT

Trots utsläppen – staten fortsätter att dika ut våtmarker

UPPDATERAD 7 OKTOBER 2021 PUBLICERAD 7 OKTOBER 2021

UPPDRAG GRANSKNING · Sveriges utdikade våtmarker står för lika stora klimatutsläpp som biltrafiken och regeringen utlovar hundratals miljoner för att återställa våtmarker. Samtidigt fortsätter staten att dika ut nya våtmarker – utan att beräkna hur stora utsläppen blir.

Ostlänken är Sveriges största infrastrukturprojekt. En ny 16 mil lång dubbelspårig järnväg ska dras mellan Järna och Linköping. För att anlägga den behöver våtmarker, som exempelvis myrar, torrläggas.

– Då går myrmarken från att ha bundit kol och varit en kolfälla i tusentals år till att bli en kolkälla istället. Så man ändrar växthusgasbalansen helt enkelt, säger Gustaf Hugelius, naturgeograf vid Stockholms universitet, som forskat om markens roll i kolcykeln.

Utdikade våtmarker står för [20 procent av Sveriges klimatutsläpp](#). Från höger till vänster i riksdagskammaren finns en enighet om att våtmarker behöver återställas för att bromsa utsläppen.

Samtidigt planeras flera större väg- och järnvägsprojekt som kommer att påverka våtmarker.

Räknar inte på utsläppen

2013 kom FN:s klimatpanel, IPCC, med riktlinjer för hur man ska beräkna utsläpp från bland annat våtmarker. Men Trafikverket vet inte hur stora utsläppen blir från de våtmarker som dikas ut – fram till nu har man inte räknat på det.

– Vi har inte kommit så långt. Vi får nya uppdrag från regeringen och andra instanser löpande och vi uppdaterar, säger Per Ling-Vannerus, verksamhetsområdeschef för stora projekt inom Trafikverket.

Tanken är nu att Trafikverket ska ta fram modeller för att räkna på utsläppen. Enligt Per Ling-Vannerus ska modellerna vara klara under våren 2022.

Fast det är nästan 10 år efter att FN:s klimatpanel kom med riktlinjer för hur man beräknar de här utsläppen, har klimatet råd att vänta?

– Klimatet måste värderas upp hos alla i samhället, det tror jag det är få som inte tycker att det måste, säger Per Ling-Vannerus.

”Sammanvägda miljöeffekten”

En svårighet med att beräkna utsläppen är, enligt Per Ling-Vanneus, att det finns flera olika typer av våtmarker. Dessutom är planeringsprocesserna för infrastrukturprojekten långa och kan ta upp emot 10–15 år.

– Vi kan inte snirkla oss fram genom terrängen utan det är förhållandevis raka, långa sträckor och då tittar vi på den sammanvägda miljöeffekten, säger han.

Vad kan ni göra idag för att undvika utsläpp från våtmarker?

– Det är ju framförallt att undvika att beröra dem.

VÅTMARKER OCH KLIMATUTSLÄPP

- På 1800-talet eskalerade torrläggning av våtmarker för att skapa nya åkrar. Utdikningarna har fortsatt – och fått stora konsekvenser för klimatet. Våtmarkerna som en gång band stora mängder kol, läcker nu i stället koldioxid rakt ut i atmosfären.
- För snart 50 år sedan skrev Sverige under Våtmarkskonventionen. Där har man, tillsammans med 170 andra länder, förbundit sig att skydda de viktiga våtmarkerna.
- I utdikade våtmarker blir den blöta jorden torr, vilket gör att syre kommer åt torven som finns i marken. Torv består ungefär till hälften av kol som avger koldioxid och lustgas när den bryts ned. Det är växthusgaser som påverkar klimatet och gör att jorden värms upp.
- Utsläpp från våtmarker som har dikats ut står för 20 procent av Sveriges klimatutsläpp – lika mycket som personbilstrafiken.
- När man återställer utdikade våtmarker, genom att gräva igen diken, bromsas utsläppen. När växtligheten blötläggs släpps i stället metan ut, men summan av utsläppen blir betydligt mindre.

- 1999 satte Sverige upp det egna målet "Myllrande våtmarker" som fokuserade på utsläpp, biologisk mångfald och grundvattenförsörjning. Det skulle uppnåts 2020 – så har inte skett.
- 2019 slog FN:s klimatpanel, IPCC, fast att återställandet av våtmarker är en av de snabbaste klimatåtgärder som går att göra.

RELATERAT

Flera svenska regeringar har misslyckats med viktiga klimatfrågan – utsläpp hade kunnat bromsas

6 oktober 2021

Här läcker marken koldioxid – regeringen varnades för konsekvenser om pengar stoppades

6 oktober 2021

Så fungerar klimatbomben som gömmer sig i marken

6 oktober 2021

Se bilderna från våtmarken som blev verklighet

6 oktober 2021

✉ **Malin Crona** (malin.crona@svt.se)

✉ **Therese Bergstedt** (granskning@svt.se)

✉ **Lisa Svensson** (lisa.svensson.1@svt.se)

✉ **Karin Mattisson** (karin.mattisson@svt.se)

✉ **David Lindahl** (david.lindahl@svt.se)

Uppdaterad 7 oktober 2021 kl 14:17

Publicerad 7 oktober 2021 kl 09:21

 Hittat språk- eller faktafel i texten?

Lokal. Lättanvänd. Opertisk. Ladda ner appen nu!

SÅ ARBETAR VI

SVT:s nyheter ska stå för saklighet och opartiskhet. Det vi publicerar ska vara sant och relevant. Vid akuta nyhetslägen kan det vara svårt att få alla fakta bekräftade, då ska vi berätta vad vi vet – och inte vet. [Läs mer](#)

MER OM: KLIMAT

Näringsdepartementet: "Det finns redan pengar till klimatanpassning"

Klimatstöd till Sametinget inte aktuellt

När katastrof blir vardag – hur gör man då?

Kör ut mat till renarna varje dag, hoppas på nytt ersättningssystem.

Då kommer det regna mer än det snöar på Arktis

Ny studie: Kan inträffa 20 år tidigare än vad forskare tidigare trott

JUST NU   **SENASTE NYTT OM CORONAVIRUSET**
